

LENEN AFKOMSTIG VAN OTTO EN GIJSBERT VAN IJSSELSTEIN, 1332-1656

door
J.C. Kort

*Eerder gepubliceerd in 'Ons Voorgeslacht', jrg. 35 (1980), een uitgave van de
Zuidhollandse Vereniging voor Genealogie*

Inleiding

Toen Otto, jongere zoon van Gijsbert, heer van IJsselstein,¹ in 1332 een belening deed,² had hij geen eigen leenmannen. Zijn zoon Gijsbert van IJsselstein kon behalve de beleende al drie leenmannen op de been brengen.³ Het op deze wijze tot stand gekomen leenhof, dat niet aan een bepaalde hofstede te verbinden viel, kwam via Gijsbert's gelijknamige zoon aan de heer van IJsselstein. Bij hem werden de lenen van zijn neef vanaf 1401 verheven. In 1410 werd voor deze lenen nog een apart caput in het leenregister van IJsselstein gereserveerd.⁴ Het vervolg delen zij met de andere lenen van IJsselstein, waarvan de registratie bij die hofstede nader toegelicht zal worden.

Noten:

1. W. A. van Spaen, *Historie der Heeren van Amstel, van Ysselstein en van Mynden*, 's-Gravenhage 1807, pp. 151-155.
2. Nr. 8.
3. Nassaus Domein, II, regest 297.
4. RA Utrecht, Baronie IJsselstein, register A fol. 158v-162.

BENSCHOP

- 1. 9 morgen land aan de bovenzijde van een zaat in Benschop aan de noordzijde, boven: Dirk Noudenz. en zijn zuster, beneden: een kapelanie van de heer van IJsselstein.**

16-10-1361: Christina, zuster van de leenheer Gijsbert van IJsselstein, die houdt van Blois, voor haar huwelijk met heer Willem van Tuil, Nassaus Domein, II, regest 297.

JAARVELD

- 2. 12 morgen land met tijns en tiende in Jaarsveld bij Oderixoy, boven: de leenman, beneden: erven Dirk Ermbrechtsz.; 8 morgen met tijns en tiende aldaar, boven: Govert Frederiksz., beneden: Hendrik Jan Moolnaarsz.; een tiend aldaar bij de kapel, groot ca. 50 morgen, genaamd de tiende van Voorn.**

...-13.: Gerard van Voorn, als getuige vermeld 1361, Nassaus Domein, II, regest 297.

14-5-1410: Gerard van Voorn Gerardsz. met lijftocht van oude Gerard van Voorn, zijn vader, A fol. 159v.

KOCKENGEN

- 3. 4 morgen land in Kockengen in het gerecht van de burggraaf van Montfoort, waarvan 2 morgen, boven: de heer van Abcoude (14.:. Alfer van der Mye), beneden: heer Jan van**

Zuilen, en 2 morgen, boven: heer Jan van Zuilen, beneden: Hendrik Gisenz. met leen van IJsselstein.

12-4-1401: Simon Dielofsz. zoals Willem Gerardsz., die hield van Gijsbert van IJsselstein, van wie aan de leenheer kwam, A fol. 160.

8-3-1413: Dielof Simonsz. bij dode van Simon Dielofsz., zijn vader, met lijftocht van Aleid, dochter van Splinter Hermansz., zijn vrouw, op de helft, A fol. 160.

...-14..: Dirk Gerardsz. bij koop na de dood van Dielof Simonsz., A fol. 163 blad.

PORTENGEN

4. 8 morgen land in het zuideinde van Portengen in het gerecht van Gijsbert van Vianen, boven: wijlen Gijsbert van IJsselstein, neef van de leenheer, gemeen met Hendrik Winter (1546: zuid: Gorsje, weduwe van Cornelis Nikolaasz. c.s.), beneden: Jacob die Wit gemeen met Frederik die Lacher (1546: noord: het OLV altaar te Kockengen).

16-4-1401: Hendrik Willemsz. bij overdracht door Frederik van der Haar, die hield van wijlen Gijsbert van IJsselstein, neef van de leenheer, A fol. 162.

25-3-1410: Simon Hendriksz., A fol. 162.

16-8-1456: Thomas Korling Willemsz., 3 fol. 281.

26-7-1484: Willem Thomasz. bij dode van Thomas Korling, zijn vader, 3 fol. 281.

23-11-1513: Simon Reinersz. met lijftocht van Margaretha, zijn vrouw, 3 fol. 281.

4-5-1526: Reiner Simonsz. bij dode van Simon Reinersz., zijn vader, C fol. 5v, 3 fol. 281.

7-7-1534: Gijsbert Danielsz. bij overdracht door Reiner Simonsz., C fol. 387, 3 fol. 281v.

7-6-1538: Cornelis Arnoutsz. voor Marietje, dochter van Gijsbert Danielsz., zijn vrouw, bij dode van haar vader, C fol. 47, 3 fol. 281v-282.

28-1-1542: Jan Bertsz. bij overdracht door Cornelis Arnoutsz. voor Marietje, diens vrouw, C fol. 47, 3 fol. 282.

18-2-1546: Belast voor mr. Jan van Kampen met f 12,- filips door Jan Bernardsz., te lossen met f 200,-, C fol. 96v-97.

27-12-1552: Frederik van Rodenburg bij overdracht door Jan Bertsz., gehuwd met Sanna Lambertsd., 3 fol. 282.

Het leen 4 gesplitst in 4A, 4B, 4C en 4D.

4A. 8 morgen in Portengen.

6-3-1638: Willem Dirksz. Honselaar, 19 fol. 185.

4B. 28 roeden in Portengen, strekkend van de Heikoper opstal oostwaarts tot de halve sloot van Willem Dirksz. Honselaar en zuidwaarts zoals de heiningen staan, noord zoals de muur op tot Heikop oostwaarts achter de deurstijl tot de pruimenboom, die in de gang staat tot de halve sloot van Willem Dirksz. 3 voet gemeten van de pruimenboom.

5-6-1638: Willem Hendriksz. met 6 roeden en Willem Hermansz. te Portengen met 22 roeden bij overdracht door Gerard Nikolaasz. te Portengen, die aankwam van Ewout Adriaansz., I fol. 30v-31v.

4C. 28 roeden met huizing te Portengen.

5-6-1638: Gerard Nikolaasz. te Portengen, 19 fol. 189.

31-8-1647: Simon Hendriksz. Maandag te Portengen, 19 fol. 189.

4D. Een erfje, groot 4 voet, ten zuiden van de huizing bij 8 morgen in Portengen buiten de drop van de huizing.

2-4-1647: Adriaantje, dochter van Jan van Alphen, 19 fol. 191.

THEMAAT

5. 4 morgen land in Themaat in het gerecht van de heer van Abcoude, boven: de heer van Zuilen, beneden: de leenman.

...-13.: Hugo van Amstel, als leenman vermeld 1361, Nassaus Domein, II, regeest 297.

23-4-1412: Egbert van Amstel Gerardsz., A fol. 159, 3 fol. 302.

30-7-1469: Egbert van Amstel Gerardsz., A fol. 103, 3 fol. 302.

3-6-1471: Christoffel van Amstel, 3 fol. 302.

28-7-1493: Gerard van Amstel bij dode van Christoffel, zijn broer, 3 fol. 302.

18-10-1494: Lambert Splintersz. uten Ham bij dode van Gerard van Amstel, waarna overdracht aan Jacob Taats Wernersz., gehuwd met Beatrijs, 3 fol. 302v.

17-3-1506: Pieter Willemsz. voor Willem, zijn dochter, bij overdracht door Jacob Taats, 3 fol. 302v.

8-6-1514: Evert Bartsz., wantsnijder te IJsselstein, voor Willem Pietersdr. bij dode van haar vader, 3 fol. 302v.

15-5-1515: Gerard Pieter Willemsz. bij overdracht door Willem, zijn zuster, 3 fol. 302v.

16-12-1518: Herman van Ravenswaay bij overdracht door Gerard Pieter Willemsz., te komen op Jeronymus, zijn jongste zoon, 3 fol. 303.

30-10-1544: Hendrik van Ravenswaay bij dode van Herman, zijn vader, C fol. 94, 3 fol. 303.

20-6-1553: Gijsbert van Ravenswaay bij dode van Hendrik, zijn vader, 3 fol. 303v.

2-12-1557: Pieter Gijsbertsz. voor Herman van Ravenswaay bij dode van Gijsbert, diens vader, 3 fol. 303v-304.

24-8-1617: Gijsbert van Ravenswaay, bij dode van Herman, zijn vader, H fol. 24.

30-4-1636: IJbrand van Ravenswaay bij dode van Gijsbert, zijn vader, G fol. 179.

UTRECHT

6. Twee blokken tienden bij de weide van Utrecht, zijnde het kleine blok 1 morgen aan de stadssingel van Utrecht; de Geer voor Frederik van der Weerd; een geer bij Frederik van der Weerd, genaamd Lobbenesse; een plak land bij de Rander hofstede te Papendorp tussen twee wegen en der heren tiend van St. Pieter boven, houdend vier hoeven: het grote blok ligt tussen de weg, die bij de Lage weide gaat tot de hofstede van heer Jacob Taats boven en tussen, de tiend, die Gijsbert van IJsselstein hield van de proost van Oudmunster, zoals heer Gijsbert van Ruwiel had, beneden, welk blok acht hoeven groot is.

...-13.: Frederik Zoude van den Rijn, als getuige vermeld 1361, Nassaus Domein, II, regeest 297; Heren van Blois, inv. 1 fol. 66v.

30-9-1401: Hendrik van den Rijn, A fol. 158v, 3 fol. 317.

13-2-1410: Hendrik van den Rijn, A fol. 158v, 3 fol. 317.

9-2-1441: Gijsbert van den Rijn met lijftocht van Hendrik, dochter van Splinter van den Vliet, zijn vrouw, A fol. 158v, 3 fol. 317.

20-5-1451: Frederik van den Rijn bij dode van Gijsbert, zijn vader, 3 fol. 317v.

19-12-1462: Frederik Zoude van den Rijn bij dode van Gijsbert van den Rijn, zijn vader, 3 fol. 317v-318.

21-3-1484: Werner van Zuilen voor Joost van den Rijn, zijn nicht, bij dode van Frederik Zoude van den Rijn, haar vader, 3 fol. 318.

20-7-1492: Hendrik van Gent voor Joost van den Rijn, zijn vrouw, 3 fol. 318.

20-5-1516: Frederik van Gent Hendriksz. bij dode van Joost van den Rijn, zijn moeder, 3 fol. 318v.

3-11-1525: Willem van Gent Hendriksz. bij dode van Frederik, zijn broer, met lijftocht van Machteld, dochter van Andries Hoye, zijn vrouw, tenzij zij hertrouwt, 3 fol. 318v.

Het leen 6 gesplitst in 6A en 6B.

6A. Het leen, belast met 6B.

23-4-1537: Frederik van Rijneveld voor Hendrik van Gent, die bij schrijven van de heer van Gelre uitstel kreeg tot hij 12 of 13 jaar was, bij dode van Willem, diens vader, C fol. 43v, 3 fol. 319.

15-7-1555: Lijftocht van Katharina uten Eng, gehuwd met Hendrik van Gent, te Nijmegen, 3 fol. 319, C in fine.

30-5-1573: Brunt Hermansz., secretaris van Benschop, voor Katharina uten Eng, weduwe van Hendrik van Gent, kamerling van Gelre, voor Willem van Gent, haar zoon, bij dode van diens vader, bevestigd door Jan van Doornik, haar neef, D fol. 21v-23.

3-6-1573: Katharina uten Eng zendt de leenakte terug, omdat niet gelet is op de dispositie van haar man voor Johanna, hun dochter, die f 1000,- karolus zou krijgen, 3 fol. 319 blad.

15-3-1626: Mr. Thomas Coghen, advocaat bij het Hof provinciaal van Utrecht, voor Hendrik van Gent, baron en heer van Gent, Erlecom, Appeltern en Altforst, erfkamerheer van Gelre, bij dode van Willem, diens vader, G fol. 148v-149.

4-3-1656: Filips van der Planitz maakt lijftocht voor Anna Maria de Godin, gehuwd met Hendrik van Gent, I fol. 130v-132v.

6B. 35 gouden filips guldens, te lossen met f 700,-.

1-5-1526: Gevestigd voor Joost, dochter van Jan van Drakenburg bij Hadewig, dochter van Johan van Renesse, ridder, zijn vrouw, door Willem van Gent, C fol. 3v-4.

1-7-1533: Dirk van Zuilen voor Joost van Drakenburg, zijn vrouw, C fol. 4.

7-6-1577: Frederik van Gent, rentmeester van abdis en konvent van Oudwijk, draagt voor heer Dirk van Zuilen, gehuwd met Josina van Drakenburg, over aan Willem van Gent, C fol. 4.

VLEUTEN

7. De helft van 2½ morgen land en de helft van de huizing daarop in Vleuten, boven: Gerberg, gehuwd met Ludolf, beneden: erven Abraham uter Corenmerct.

3-5-1332: Jan Wedigen met Gijsbert, zijn zoon, beleend door Otto van IJsselstein, A fol. 160v.

31-1-1410: Gijsbert Jan Wedigenz., A fol. 160v.

WILLESKOP

8. 1 morgen land in Willeskop in de zaat, waar Jan Lauwert, vader van de leenman, op placht te wonen, gemeen in het overste viertel, boven: de heren van St. Katherijne te Utrecht, beneden: Jan Folpertsz.

..-13.: Lauwe van Haanwijk, als getuige vermeld 1401, A fol. 158v.

19-3-1410: Lauwe van Haanwijk, A fol. 161.

IJSSELSTEIN

9. 2½ morgen land over IJssel in het land van IJsselstein, boven: Bokel van den Rijn met leen van IJsselstein, beneden: Jan Hermansz. van Jutfaas.

..-1402: Herman Nikolaasz. bij overdracht door Dirk Jansz., die hield van Gijsbert van IJsselstein, neef van de leenheer, A fol. 161v.

14-2-1410: Herman Nikolaasz. met lijftocht van Aleid, dochter van Bokel van der Mye, zijn vrouw, A fol. 161v.

27-4-1523: Frederik Nikolaasz. nadat de leenheer aankwam van Maarten Frederiksz., C fol. 10.

25-1-1608: Adriaan Antonsz. bij dode van zijn vader, G fol. 5v. **10-11-1608:** Adriaan Jansz. Smid voor Jan Jansz., zijn kleinzoon, bij overdracht door Adriaan Antonsz., wonend buiten Delft, G fol. 6-7v.

31-1-1610: Cornelis Frederiksz., burgemeester van IJsselstein, bij overdracht door Adriaan Smid voor Jan, diens kleinzoon, G fol. 18-19v.

25-9-1618: Adriaan Spengel van der Hoeve bij dode van Cornelis Frederiksz., zijn vader, G fol. 166v-167v.

14-2-1654: Cornelis Spengel van der Hoeve, (1655: schout van IJsselstein), bij dode van Adriaan, zijn vader, I fol. 111 en fol. 126.

5-6-1656: François van Helmond, predikant te Kudelstaart, voor Godefrida van Helmond voor haar kinderen bij dode van Cornelis Spengel van der Hoeve, haar man, I fol. 134-135v.

7-8-1656: Willem van der Hoeve bij dode van Cornelis Spengel van der Hoeve, zijn broer, I fol. 138-139.